

Predlogi za spremembo predpisov s področja gozdarstva za ukrepanje v hudourniških območjih v Sloveniji s predlogi za (so)financiranje ukrepov

Urša Vilhar, Jaša Saražin

Zaključna konferenca, 25. 9. 2025, Gozdarski inštitut Slovenije

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Interreg Co-funded by
the European Union
Alpine Space
SOIL:OurInvisibleAlly

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Aktualna zakonodaja in viri financiranja

Poročilo izsledkov 3.2, 4.1, 4.2, 4.3

Financiranje načrtovanih del v varovalnih gozdovih in hudourniških območjih določa **Zakon o gozdovih (ZG 1993...2023)**:

48. Člen

(1) V proračunu Republike Slovenije se zagotavljajo sredstva za:

...

- načrtovana dela v varovalnih gozdovih in **hudourniških območjih** v zasebnih gozdovih;

...

56. Člen

Zavod opravlja javno gozdarsko službo v vseh gozdovih, in sicer:

...

- usmerja in spremlja sanacijo **hudourniških območij**;
- prevzema opravljena dela v gozdovih in **hudourniških območjih**, če so financirana ali sofinancirana iz proračuna. ...

Zakon o gozdovih (ZG 1993...2023)

Predlagamo, da se v 2. ali 3. člen ZG doda **definicijo hudourniškega območja** in **ožjega hudourniškega območja**, da se lahko uporablja 48. člen in 56. člen veljavnega ZG, ki obravnavata hudourniška območja:

»Hudourniško območje« je območje, s katerega površinske vode odtekajo v hudournik, vključno z območjem hudourniškega vršaja.

»Ožje hudourniško območje« obsega vodno zemljišče hudournika, vključno z območjem vpliva visokih hudournih voda in območji nevarnosti zaradi erozijskih procesov.

Aktualna zakonodaja in viri financiranja

Zakon o gozdovih (ZG 1993...2023)

Predlagamo dopolnitev **44. člena** :

»Gozd s 1. stopnjo poudarjenosti zaščitne funkcije in ni razglašen varovalni gozd, se razglasi za gozd s posebnim namenom.«

Predlagamo dopolnitev 1. odstavka **48. člena** :

(1) V proračunu Republike Slovenije se zagotavljajo sredstva za financiranje:

- načrtovana dela v **ožjih hudourniških območjih**, v varovalnih gozdovih in gozdovih z varovalno in zaščitno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti, v kolikor ti gozdovi niso razglašeni za varovalne gozdove ali gozdove s posebnim namenom.

Predlagamo 100 % financiranje vseh načrtovanih del (vključno z gozdnogojitvenimi načrti in načrti sanacije) v gozdovih s 1. stopnjo poudarjenosti varovalne in zaščitne funkcije, v kolikor ti gozdovi niso razglašeni za varovalne gozdove ali gozdove s posebnim namenom.

Aktualna zakonodaja in viri financiranja

Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (2005...2020)

5. člen: Pri gospodarjenju z varovalnimi gozdovi mora Zavod zagotavljati:

- pravočasno obnovo oziroma posek prestarega drevja,
- malo površinsko izvajanje sečenj,
- puščanje primerno visokih panjev pri poseku drevja na plazovitih območjih in območjih, kjer je nevarnost snežnih plazov,
- sanacijo poškodovanih tal zaradi preprečevanja erozije,
- odstranjevanje drevja iz **hudourniških strug**,
- pravočasno izvedbo vseh gozdno gojitvenih del, ki zagotavljajo ohranitev in stabilizacijo varovalne vloge gozda

13. člen (zagotovitev sredstev)

(1) Sredstva za stroške, ki so potrebni za izvedbo del, ki se morajo izvesti, in sredstva za povečanje stroškov gospodarjenja, ki nastanejo zaradi režima gospodarjenja v varovalnih gozdovih, določenega s to uredbo, ter sredstva za izplačilo odškodnin zaradi omejevanja uživanja lastnine v gozdnih rezervatih, se na podlagi te uredbe zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

(2) Izplačilo lastniku gozda oziroma izvajalcu režima gospodarjenja se izvede na podlagi prevzema in obračuna del, opravljenih na podlagi predpisov, ki urejajo financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove.

Aktualna zakonodaja in viri financiranja

Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove (2004...2024)

11. člen: Iz sredstev RS se financirajo:

...

3. izvedba načrtovanih del v varovalnih gozdovih in v gozdovih v ožjem delu **hudourniških območij** v zasebnih gozdovih;

Predlagamo dopolnitev **11. člena:**

- načrtovanje in izvedba manjših (bio)tehničnih protierozijskih ukrepov in ureditev v ožjem hudourniškem območju;
- nabava in postavljanje tabel o hudourniških območjih in erozijskih žariščih v gozdovih in objava drugih opozoril za erozijsko ogroženost gozdov;
- povečani stroški za izvajanje opazovalne dejavnosti v času ekstremnih vremenskih dogodkov (ekstremnih padavin, neurij, žledenja, vetroloma, snegoloma, poplav - vseh dogodkov, ki lahko prispevajo k povečanemu vnosu lesnega plavja v hudourniške struge), skladno z načrtom gojenja in varstva gozdov za krepitev varovalne in zaščitne vloge gozda v hudourniških območjih, ki ga izdelata Zavod;

Aktualna zakonodaja in viri financiranja

Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove (2004...2024)

12. člen: določa vrste aktivnosti, ki se sofinancirajo v zasebnih gozdovih in drevesnicah.

Predlagamo dopolnitve **12. člena:**

- ohranjanje trajnega grmičastega sloja gozdne vegetacije na ekstremnih rastiščih neposredno ob hudourniških vodotokih;
- vzdrževanje protierozijskih ukrepov in ureditev v ožjem hudourniškem območju;
- vlaganja za izboljšanje zaščitne in varovalne funkcije gozdov v ožjem hudourniškem območju;
- zagotavljanje in izvajanje doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustrezno gospodarjenjem z gozdom v zalednih območjih (nižje lesne zaloge in redno odstranjevanje težkega, nestabilnega ter odmrlega drevja) za čim manjši vnos lesnega plavja v hudourniške vodotoke.

Aktualna zakonodaja in viri financiranja

Zakon o vodah (2002...2024)

46. Člen:

(1) Vodna infrastruktura je lahko v lasti države ali izvajalca javne službe po tem zakonu;

49. Člen

(1) Pri gradnji vodne infrastrukture, namenjene varstvu pred škodljivim delovanjem voda, lahko kot investitor sodeluje tudi oseba, zainteresirana za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ki presega obseg varstva, in ga zagotavlja ta država ali lokalna skupnost skladno z določbami tega zakona, če s tem soglašata ministrstvo, (3) Oseba iz prvega odstavka tega člena mora k rednemu in investicijskemu vzdrževanju vodne infrastrukture prispevati sorazmerno s svojim vložkom.

98. člen (vzdrževanje)

(1) Država kot obvezno gospodarsko javno službo zagotavlja vzdrževanje vodnih in priobalnih zemljišč.

(2) Naloge javne službe iz prejšnjega odstavka so zlasti:

1. utrjevanje bregov in dna površinskih voda ter morske obale,
2. skrb za pretočnost struge tekočih voda in odstranjevanje prekomerno odloženih naplavin,
3. košnja in odstranjevanje prekomerne zarasti na bregovih,
4. odstranjevanje plavja, odpadkov in drugih opuščeni ali odvrženi predmetov in snovi iz površinskih voda in z vodnih ter priobalnih zemljišč v upravljanju ministrstva,
5. čiščenje gladine površinskih voda in preprečevanje onesnaženja vodnih in priobalnih zemljišč.

100. člen (dolžnosti lastnika zemljišča)

(1) Ne glede na določbe 98. člena tega zakona lastnik ali drug posestnik vodnega ali priobalnega zemljišča zagotavlja košnjo in odstranjevanje prekomerne zarasti na bregovih, odstranjevanje plavja, odpadkov in drugih opuščeni ali odvrženi predmetov in snovi z vodnih in priobalnih zemljišč ob vodah 2. reda.

(2) Oseba iz prejšnjega odstavka na vodnih in priobalnih zemljiščih ne sme odlagati materialov in snovi, o odlaganju tretjih oseb pa mora obvestiti vodovarstvenega nadzornika.

Aktualna zakonodaja in viri financiranja

Obstoječe subvencije: intervencije Skupne kmetijske politike 2023-2027

- Intervencija IRP06 Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture - ukrepi za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic v hudourniških območjih
- Intervencija IRP07: Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za delo v gozdu
- Intervencija IRP15: Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah.

Predlogi za (so)financiranje ukrepov za gospodarjenje z gozdovi v hudourniških območjih

1. Določanje prioritete pri načrtovalskih in gozdnogojitvenih ukrepih ter ukrepih za zmanjšanje nevarnosti lesnega plavja v hudourniških območjih;
2. Določanje prioritete in stopnje javnih sredstev pri vlaganjih v gozdne prometnice.

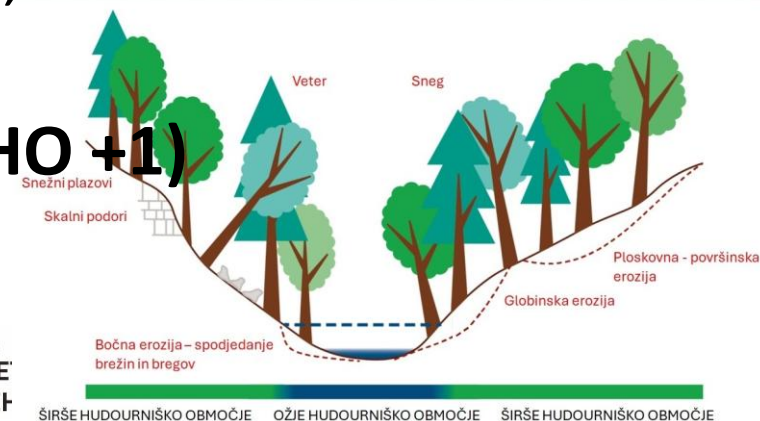
Določanje prioritete pri načrtovalskih in gozdnogojitvenih ukrepih ter ukrepih za zmanjšanje nevarnosti lesnega plavja v hudourniških območjih;

➤ Prvi korak je opredelitev tistih **gozdnatih hudourniških območij**, v katerih obstaja **poplavna in erozijska ogroženost** in s tem možnost škodnih posledic za življenje in zdravje ljudi, okolje, gospodarske in negospodarske dejavnosti ter kulturno dediščino.

➤ Za namene načrtovanja ukrepov v gozdnatih hudourniških območjih, ki nudijo neposredno varovanje infrastrukture, predlagamo opredelitev ukrepov za:

➤ **Ožje hudourniško območje + 1 drevesna višina (OHO +1)**

➤ **Širše hudourniško območje (ŠHO).**

Predlogi za (so)financiranje ukrepov za gospodarjenje z gozdovi v hudourniških območjih

- Če ti ukrepi presegajo obseg ukrepov v okviru obstoječega gospodarjenja z gozdovi, je potrebno zanje zaradi izrednega pomena za neposredno varovanje infrastrukture zagotoviti dodatne vire (so)financiranja:
  - 1. stopnja poudarjenosti varovalne funkcije,
  - 1. stopnja poudarjenosti zaščitne funkcije,
  - varovalni gozd oziroma gozd s posebnim namenom & 100 % financiranje ukrepov s strani koristnikov blažilnih ukrepov.
- Posodobitev kategorizacije gozdov s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo

Posodobitev kategorizacije gozdov s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo

- Vsi gozdovi z izjemno poudarjeno zaščitno funkcijo oziroma 1. stopnjo poudarjenosti zaščitne funkcije, ki določa način gospodarjenja, naj se razglasijo za gozdove s posebnim namenom s 100 % financiranjem ukrepov s strani koristnikov blažilnih ukrepov.
- Zagotoviti ločena sistemska sredstva:
  - 1. PRIORITETA: kjer je nujno aktivno gospodarjenje za zagotavljanje zaščitne funkcije gozdov za doseganje želene odpornosti ogrožene infrastrukture, imetja in ljudi.
  - 2. PRIORITETA: kjer je smiselno prilagojeno gospodarjenje predvsem za varovanje samih gozdnih zemljišč in sestojev ter eventualno zaščito gozdne infrastrukture.
  - 3. PRIORITETA: kjer ukrepi niso smiselni – cilj je zgolj ohranjanje gozda.

Določanje prioritete in stopnje javnih sredstev pri vlaganjih v gozdne prometnice

- Okvirne aktualne prioritete

Prioriteta	tip vlaganj	načrtovanje	Gradbena dela	vzdrževanje	dokumentacija	Vlaganja sistemski €/m
1	Gozdne ceste G1>G2>G3	Država	Investitor + SKP	Lastniki + lok. skupnost	Investitor +...	
2	Protipožarne prometnice	država	SKP	Država + lastnik + (SKP)	Investitor +...	
3	Gozdne vlake	Država (razen vzdrževanja)	Investitor + SKP	Lastniki + (SKP)	Investitor +...	

„Zaščitna“ vloga nekaterih gozdnih prometnic

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Interreg Co-funded by
the European Union
Alpine Space
SOIL:OurInvisibleAlly

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

„Zaščitna“ vloga nekaterih gozdnih prometnic

Preventiva:

- Nadzor, prilagojeno gospodarjenje z gozdovi, vzdrževanje „zaščitne“ infrastrukture

Intervencija:

- intervencijsko ukrepanje, nadzor, alternativna možnost dostopa/evakuacije

Sanacija:

- Lažja izvedba sanitarne sečnje in obnove

Določanje prioritete in stopnje javnih sredstev pri vlaganjih v gozdne prometnice

Prioritete novogradnja = rekonstrukcija = vzdrževanje

Predlogi sprememb financiranja

Prioriteta	Tip vlaganj	Načrtovanje	Dokumentacija	Erozijska odpornost prometnice	Namembnost / prevoznost
1	Zaščitne prometnice	Država	Država + lokalna skupnost	Država + lokalna skupnost	Država+ lokalna skupnost
2	Gozdne ceste: izrazita javna raba - G1	Država	Lokalna skupnost	Lokalna skupnost	Lokalna skupnost + lastniki?
3	Prometnice v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	Država	Država + lokalna skupnost	Država + lokalna skupnost	Država + lokalna skupnost + lastniki
4	Gozdne ceste: G2 in G3 javni dostop	Država	Država + lokalna skupnost + lastniki	Država + lokalna skupnost + lastniki	Država + lokalna skupnost + lastniki
5	G3 in pomembne vlake brez javnega dostopa	Država	Država + lokalna skupnost + lastniki	Država + lokalna skupnost + lastniki	Država + lokalna skupnost + lastniki
6	Stranske vlake	Država	Lastniki + Država	lastniki + Država	lastniki + Država

Potreba po novih (pod)kategorijah gozdnih prometnic

- »Zaščitne« gozdne prometnice
- Utrjene gozdne poti

Namen\vozna konstrukcija	Gozdne ceste	Utrjene gozdne poti	Gozdne vlake
Večnamenske	G2, del G3	del G3, utrjene vlake	Neutrjene vlake
Zaščitne	PP1+?	PP1+?	PP2+?
Izrazit drugi javni interes	G1, GC (VG, GPN)	GP (VG, GPN)	Vlake (VG, GPN)

